

**Черкаський обласний інститут післядипломної освіти
педагогічних працівників
Департамент освіти та гуманітарної політики
управління освіти
Міський методичний кабінет установ освіти
Черкаська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №17
Черкаської міської ради**

З вогником у серці

**З досвіду роботи заслуженого вчителя України,
вчителя початкових класів Черкаської спеціалізованої школи І-ІІІ
ступенів №17 Черкаської міської ради**

***Силантьєвої
Світлани Іванівни***

Черкаси - 2010

1983 рік – випускник Шуйського педагогічного інституту.

1992 рік – переможець районного конкурсу «Учитель року» і лауреат обласного, делегат I Всеукраїнського з'їзду вчителів, присвоєно звання «вчитель-методист», нагороджена знаком «Відмінник освіти України».

2009 рік – присвоєно звання «Заслужений вчитель України».

14 випускників Силантьєвої С.І. нагороджені золотими медалями.

*Учень – це не посудина,
яку треба наповнити, а факел,
який потрібно запалити.
К.Д. Ушинський*

*Перше, незаперечне
право дитини –
висловлювати свої думки...
Януш Корчак*

*«Не навчайте дітей так, як навчали вас
– вони народилися в інші часи»
Східне прислів'я*

Сучасне суспільство характеризується швидкими змінами в усіх сферах життя. Американський педагог доктор Віллард Дагет зазначає, що світ, у якому доведеться жити нашим дітям, змінюється вчетверо швидше, ніж наші школи. Як має реагувати школа на ці зміни? О.Я. Савченко вважає, що «З одного боку, вона повинна залишатися базовим етапом освіченості й адаптації кожної людини, а з іншого – прогностично відповідати на виклики часу».

Практикою доведено, що сучасна освіта вже не може функціонувати успішно в традиційно збережених змістових, організаційних та педагогічних формах. Нова школа, освітня система вимагає нових підходів у навчально-виховному процесі, що передбачає переосмислення базових умов організації шкільного життя.

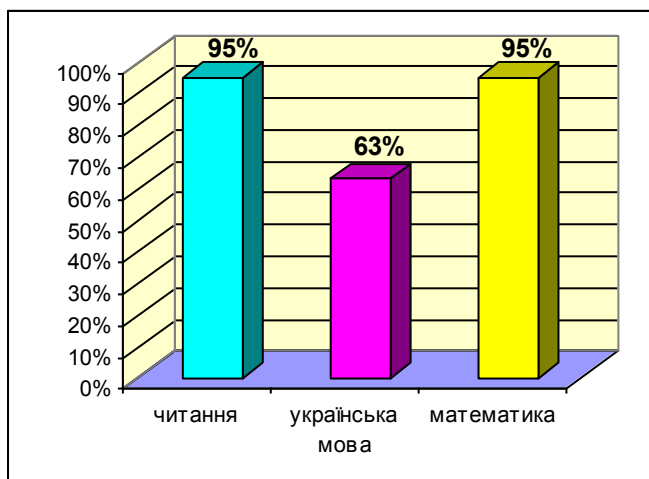
Важливим на сьогодні є не тільки вміння оперувати власними знаннями, а й бути готовим змінюватися та пристосовуватися до нових потреб ринку праці, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатись у продовж життя.

Професія першого учителя – унікальна, неповторна, життєдайна. Саме він відкриває нову «шкільну епоху» дитинства, спрямовує невичерпну дитячу енергію через любов і розумну вимогливість, виховує повагу малюків до свого нового статусу, виписує школярську долю.

Світлана Іванівна Силантьєва 27 років працює у школі, ученицею якої була колись сама, у стінах якої зробила свій життєвий вибір – професію вчителя. І не жалкує, бо знайшла роботу за покликом.

Вчитель має відмінну науково-теоретичну підготовку, досконало володіє методикою викладання у початкових класах, вміло реалізує дидактичні принципи і вимоги до сучасного процесу навчання. За роки своєї педагогічної праці створила певну систему індивідуального впливу на розвиток особистості молодшого школяра. Її уроки відзначаються гуманістичним ставленням до учнів, логічною завершеністю, дослідницьким характером. Вчитель майстерно використовує методику розвивального навчання, вдало поєднує групову, парну та індивідуальну форми роботи з дітьми, що дає хороші результати.

Учні педагога мають високий рівень знань з усіх навчальних предметів.

Сучасний цивілізований розвиток вимагає становлення самодостатньої особистості із сформованими загальнолюдськими та професійними компетенціями, із високим рівнем інтелектуальної творчості.

Працюючи над проблемою «Формування компетентностей молодших школярів через впровадження системи розвивального навчання у навчально-виховний процес традиційної школи», Світлана Іванівна Силантьєва окреслює для себе основні завдання:

- не лише передати учням певну суму тих чи інших знань, а навчити здобувати ці знання самостійно, вміти застосовувати їх для розв'язання пізнавальних і практичних завдань;
- сприяти учневі у здобутті комунікативних навичок, тобто здатності працювати у різноманітних групах, виконуючи різні ролі;
- розширити коло спілкування дітей, знайомство з різними культурами, різними точками зору на одну проблему;
- прищепити учням уміння користуватися дослідницькими прийомами: збирати необхідну інформацію, вміти її аналізувати з різних точок зору, висувати різні гіпотези, вміти робити висновки.

Нормативним підґрунтям реалізації даної ідеї слугують: Державні національні програми «Освіта» («Україна XXI століття») та «Діти України», Закон України «Про освіту» та інші нормативні документи, що стосуються початкової школи.

Досвід вчителя базується на творчості класиків педагогічної науки Я.Коменського, Г.Сковороди, К.Ушинського, А.Дістервега, Я.Корчака, В.Сухомлинського, Ш.Амонашвілі.

Проблема «Формування компетентностей молодших школярів через впровадження системи розвивального навчання у навчально-виховний процес традиційної школи» знайшла своє відображення у наукових дослідженнях російських вчених Л.С.Виготського, Д.Б.Ельконіна, В.В.Репкіна, Г.А.Цукерман, у вітчизняній науці – в працях О.М. Леонтєва, О.Я.Савченко, Н.М.Бібік, О.І.Пометун, А.К.Дусавицького, які переконливо доводять важливість системи

розвивального навчання та актуальність реалізації компетентнісного підходу в сучасній освіті.

Новаційна значущість пропонованого досвіду полягає у тому, що, враховуючи вимоги до розвитку системи освіти, завдання формування компетентностей молодших школярів реалізуються через поєднання системи розвивального навчання з традиційною класно-урочною системою.

Практична значущість досвіду полягає у інтеграції системи розвивального навчання з традиційною школою, розробці та впровадженні змісту, форм, методів, засобів формування компетентностей молодших школярів, використанні зошитів з друкованою основою для самостійних робіт з математики для учнів 1-2 класів, серії граматичних казок, методики «Країна букв».

«Школа радості» В.Сухомлинського та Гуманна Педагогіка Ш.Амонашвілі стали для Світлани Іванівни прикладом того, як потрібно вести сходишками дитину, щоб вона відчула радість від навчання і творчості.

Використання системи розвивального навчання допомогла вчителю створити такі умови, за яких у процесі навчання дитина стає суб'єктом, тобто навчається заради саморозвитку. В даній системі учень стає дослідником і головною дійовою особою навчально-дослідницької діяльності, а навчальний матеріал виступає засобом самотворення.

З точки зору компетентнісного підходу Світлана Іванівна розуміє свою стратегію роботи з молодшими школярами: головним є не предмет, якому вона навчає, а особистість, яку вона формує своєю діяльністю, пов'язаною з вивченнями предмету. У навчально-виховному процесі вчитель намагається впроваджувати ті види діяльності, завдяки яким дитина ефективно розвиває тип компетентності, що притаманний їй від природи.

Тому і вирізняються учні Силантьєвої С.І., тим, що:

- вміють обмірковувати свої дії і шукати зв'язок між новими та попередньо набутими знаннями;
- вміють вирішувати проблеми, приймаючи альтернативні рішення та здійснюючи відкриття;
- записуючи події, її учні розвивають відповідні навички та вміння, обговорюють свої спостереження та ідеї;
- як слухачі, її учні вчаться зосереджувати свою увагу думки за допомогою різноманітних засобів;
- як організатори, її учні планують власне навчання та беруть на себе відповідальність за свої рішення;
- як партнери, вони вчаться співробітництву та вмінню враховувати точку зору інших;
- як члени спільноти, що навчаються, її учні вчаться довіряти та піклуватися про інших, враховувати індивідуальні особливості кожного та цінувати це розмаїття.

Учитель добре розуміє, що у навчально-виховному процесі важливо впроваджувати ті види діяльності, завдяки яким дитина ефективно розвиває тип компетентності, що їй притаманний від природи.

А все починається з адаптаційного періоду: знайомства, передачі «сонечка» із рук в руки, подолання тривожності, створення ситуації успіху, перших рефлексій і перших самооцінок у вигляді шкали з хрестиком.

З першого класу разом з дітьми вчитель складає граматичні казки, мандрує Країною Приголосних звуків і вулицею Букв голосних звуків. Для дітей всі звуки мови стають добре знайомими, приголосні: тверді і м'які, дзвінкі і глухі, парні і непарні, сонорні і подовжені. Мандрівка по Країні Фонетиці продовжується і у другому класі. Поняття «свистячі» і «шиплячі», «сильні» і «слабкі позиції» допомагають легко встановлювати закони мови і розуміти правопис слів: «вокзал», «молотьба», «дошці», «доріжці».

Пам'ятаючи, як свого часу В.О.Сухомлинський наголошував, що «між рукою і мозком багато зв'язків, які діють двосторонньо: рука розвиває мозок, творячи його мудрість; мозок розвиває руку, роблячи її інструментом творчості...», вчителька разом з маленькими дітьми в першому класі, навчаючись, граються в математику... з величинами. Спочатку учні дізнаються, що величини бувають математичними і нематематичними. І що ті величини, про які можна сказати «більше» чи «менше», є математичними. Знайомство з величинами проходить через дитячі руки, підтверджуючи слова великого педагога. Юні дослідники вирізають смужки і фігури, порівнюючи їх площі, довжини і периметри; переливають воду, вивчаючи об'єми, урівнюють величини трьома способами; дізнаються про кути. Вже в 1 класі діти виходять на графічні моделі і алгоритми, а з числом знайомляться після того, як навчилися порівнювати величину-кількість.

У співавторстві з Красновою Н.М. Силантьєва С.І. створили комплект зошитів для самостійних робіт з математики для учнів 1-2

класів за програмою розвивального навчання, які допомагають розвинути творчий потенціал кожної дитини в процесі самостійної роботи.

Зошити включають тренувальні вправи для формування каліграфічних навичок написання цифр і відтворення та продовження візерунків і малюнків по клітинках. Такі вправи сприяють розвитку в дітей просторової уяви, спостережливості, здібностей до концентрації уваги.

На наступних етапах вивчення математики з'являються й нові завдання: порівняння величин за допомогою формул і схем, визначення цілого і частин, розв'язування рівнянь, складання задач за поданими схемами й формулами, різні види вправ з казковими числами.

Матеріал зошитів збагачений вправами на розвиток абстрактного мислення, умінь виділити закономірності, вправами на розвиток фантазії.

Поєднання пізнавальної, дослідницької та перетворювальної діяльності на уроках природознавства підвищує рівень навчальних досягнень молодших школярів, дає змогу реалізувати себе учням з різними здібностями. Учні виступають з повідомленнями, оглядами журналів та енциклопедій, беруть участь у пошуково-дослідницьких проектах. Застосовуючи набуті практичні уміння користуватись компасом, картою, масштабом, учні із задоволенням створюють ігри «Відшукай скарб», «Знайди штаб», «Острів скарбів» та проводять різні конкурси. Школярі самостійно будують навчальну задачу, визначають алгоритм виконання, відпрацьовують способи роботи. Звичайно, це можливо тільки в умовах парної і групової роботи. Саме в групі кожна дитина може перевірити свою думку, навчити інших і навчитись сама, оцінити свою роботу і товаришів по групі.

Кожен вихованець Світлани Іванівни працює, усвідомлюючи, навіщо йому отримані знання і де він може їх застосувати. А вона прагне знайти розумний баланс між академічними і прагматичними знаннями, вміннями та навичками.

Кожен урок Світлани Іванівни зачаровує учнів. Перший клас – звичайна тема: «Візерунок для посуду». Шестирічки разом з учителем пригадують казки «Три ведмеді», «Лисиця і журавель». Але казка «зупиняється», бо ні Маша, ні Лисичка не хочуть їсти з посуду, на якому немає візерунку. Діти рятують ситуацію – терміново відкривають дві майстерні: петриківську і хохломську. Закипіла робота – і на полиці з'являються чашки, тарілки, горнятка з дивовижними візерунками.

А щоб навчити малювати Жар-птицю, кожному учневі вчителька роздає картонні заготовки, частини тіла. Вони вправляються при конструюванні птаха, який сидить на гілці, птаха в польоті, сплячого в клітці.

Уроки трудового навчання Світлана Іванівна інтегрує з природознавством, уроками рідної мови, матеріалом із народознавства. Скільки емоційного задоволення отримують діти, коли напередодні Великодня виграють різними барвами та візерунками їх писанки та крашанки!

Учні Силантьєвої С.І дуже артистичні. Сценарії до свят вчитель творить сама, щоб кожен учень міг показати себе і здивувати своєю майстерністю батьків та гостей. Маленькі актори проводять свята для всієї початкової школи, декламують вірші на урочистих лінійках, із задоволенням вітають вчителів школи з Днем учителя. Під час вистав яскраво сяють «зірочки» найсором'язливіших дітей класу.

Основою національного становлення особистості Світлана Іванівна вважає родинність. Саме тому робота з батьками не залишається поза увагою. Учитель уміло та ефективно використовує потенціал сімейного виховання. Батьки її учнів є постійними учасниками навчально-виховного процесу, співавторами, співрозмовниками. Вони її одnodумці і помічники.

З 2008 року у класі педагог започаткувала нову форму роботи – інтернет-спілкування з батьками та дітьми. На сторінці популярного сайту «В контакте» за адресою ([http://vkontakte.ru/Силантьева Светлана](http://vkontakte.ru/Силантьева_Светлана)) центральне місце відведено «стінці», на якій зручно розташовувати записи – повідомлення для всіх відвідувачів сторінки. Саме на «стінці» вчитель розміщує всю інформацію для батьків: оголошення, повідомлення про все, що відбувається на уроках, над чим працювали і що задано для домашньої роботи.

Така форма роботи дуже зручна для батьків. По-перше, батьки знають про все, що відбувається в класі. По-друге, вони мають можливість проконтролювати записи дітей в щоденниках. По-третє, якщо дитина захворіла, батьки можуть провести повноцінний урок за матеріалами, що подані на

Інтернет-сторінці, не виходячи з дому та акцентуючи увагу на ті чи інші питання.

Зручно і вчителів! Адже, о 7 годині ранку (Світлана Іванівна вже на робочому місці в школі) педагог має інформацію про причину відсутності дитини у школі, відповідає на питання батьків, які надходять або на «стіну», або в «приватні повідомлення» та пише про все, що відбудеться в школі сьогодні. Як результат, і взаємозв'язок «УЧИТЕЛЬ – БАТЬКИ» міцніший, і батьки завжди мають «свіжу» інформацію з «перших рук»!

Світлана Іванівна – талановитий, творчий педагог, працює з відкритим серцем. Її очі світяться яскравим вогником, що освітлює життєвий шлях її вихованців не тільки у шкільні роки, а й у дорослому житті. Це погляд самої щирості, добра і любові...

Її учні:

**з широким світоглядом,
гармонійні особистості,
впевнено ризикуючі,
комунікабельні,
принципові,
дослідники,
турботливі,
мислителі,
знаючі.**

*С.А. Гаряча, завідувач лабораторією дошкільної та початкової освіти
Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних
працівників,*

*Л.Н. Добровольська, методист початкового навчання лабораторії
дошкільної та початкової освіти Черкаського обласного інституту
післядипломної освіти педагогічних працівників.*

Друковані роботи:

1. Комплект зошитів:
 - «Математика. Зошит для самостійних робіт 1 клас»;
 - «Математика. Зошит для самостійних робіт 2 клас».
2. «Мандрівка в місто Приголосних звуків».
3. «Конструювання письмового способу множення багатоцифрового числа на одноцифрове».
4. Граматичні казки:
 - «Основа і закінчення іменників»;
 - «Казка про число іменників»;
 - «Казка про префікс «З» (С)».
5. Сценарії свят:
 - «Ми – першокласники»;
 - «Свято літніх іменинників»;
 - «Свято випускників».
6. Новорічні казки (у віршах):
 - «Зустріч Нового 2006-го року»;
 - «Зустріч Нового 2007-го року»;
7. Сценарій вітання до Дня Вчителя від початкової школи.
8. Розробки уроків з «Художньої праці»;
Розробки уроків з «Образотворчого мистецтва»